

Taşmat Arıkov

(1937)

1937 yılında Moskova ilçesinin Koş-Döbö köyünde doğdu. 1953 yılında ilköğrenimini köyündeki yedi yıllık okulda bitirdi. Sonra Pişkek'teki Köy İktisadiyatı Teknik Okulunun Veterinerlik Fakültesinde tamamladıktan sonra, 1957 yılında Moskova Bölgesindeki Emgek Dankı gazetesinde edebiyatla ilgili olarak çalışmaya başladı. 1958 yılında Kırgız Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi Gazetecilik Bölümüne kaydedildi. Üniversiteden 1963 yılında mezun olduktan sonra aynı sene Kırgızistan gazetesinde redaktör olarak çalışmaya başladı.

T. Arıkov'un ilk şiiri olan "Ak Buuday", 1951 yılında Moskova ilçesinin Emgek Dankı gazetesinde, ilk şiir

kitabı da 1964 yılında Kırgızistan neşriyatında yayımlandı.

1969 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Yazarlar Birliği'ne üye kabul edildi.

ESERLERİ:

Çaştık Kündör (Gençlik Günler), Kırgızistan, Frunze, 1964, 117s.

Talaa Tanı (Kır Sabahı), Mektep, Frunze, 1967, 56s.

Çaşoo (Yaşam), Şiirler, Kırgızistan, Frunze, 1969, 142s.

Estelik (Abide) Şiirler, Mektep, Frunze, 1971, 80s.

Tuugan Cerge Ketken Col (Memlekete Giden Yol), Şiirler, 1973, 99 s.

Şiirler

SÜYÜKTÜÜ CER

Ayılıma kışta baram, cazda baram,
Ayılıma küzdö baram, cayda baram.
Tögöröktün tört burçun kıdırsam da,
Al cerdey süyüktüü cer kayda magan.

Askerdey tizilişken terekteri,
Sonun go kaçan barsañ elet ceri.
Cerimdin kaytalangıs süröttörün,
Köz albay karap turgum kelet degi.

Şarkırap özön tolo agat suular,
Bagında sayrayt türkün kanattuular.
Kırmanda, talaalarda, fermalarda,
Ceñiştin belgisindey canat tuular.

İş menen alga ketken adamdarı,
Emgekçil, kiçipeyil adamdarı.
Alardın özün mınday koyo turgun,
Alardın maga kımbat karaandarı.

Men barsam, barganıma kursant bolup,
Kelişet uluu, kiçüü üygö tolup.
Ortodo ańgemenin otu küyöt,
Az-azdan, andan kiyin aloolonup.

Aytışat özdörünün iygiligin,
Aytışat özdörünün kemçiligini.
Köñülüm kötörülüp men olturam,
Sözünö kulak türüp ar birinin.

Aytıssa alar işti talaa cakta,
Men aytam iş kandayın kalaa cakta.
Nanın cep, suusun içip tuugan cerdin,
Batabız özünçö bir irakatka.

Ayılıma kışta baram, cazda baram,
Ayılıma küzdö baram, cayda baram.
Tögöröktün tört burçun kıdırsam da,
Al cerdey süyüktüü cer kayda magan.

SEVGİLİ YER

Köyüme kışın giderim, baharda giderim,
Köyüme güzün giderim, yazın giderim.
Dünyanın dört köşesini dolaşsam da,
O yer gibi sevimli yer nerede bana.

Asker gibi dizilmişler kavakları,
Muhteşemdir ne zaman gidersen köy yeri.
Yerimin tekrarlanmaz resimlerini,
Gözünü almayıp bakıp durmak ister insan.

Gürleyip nehir dolu akar sular;
Bahçesinde öter çeşitli kanatlılar.
Harmanda, tarlalarda, çiftliklerde,
Zaferin işareti gibi sallanır bayraklar.

İşiyle öne çıkan insanları,
Emekçi, mütevazı insanları.
Onların kendisini şöyle bıraka dur;
Onların bana değerli karaltıları.

Ben gidersem, gittiğime memnun olup,
Gelirler büyük, küçük eve dolup.
Ortada sohbetin ateşi yanar,
Azar azar, daha sonra alevlenip.

Anlatırlar kendilerinin başarılarını,
Anlatırlar kendilerinin eksiklerini.
Keyfim yükselip ben otururum,
Sözüne kulak asıp her birinin.

Anlatırsalar onlar işi tarla taraftan,
Ben anlatırım iş durumunu şehir taraftan.
Ekmeğini yiyip, suyunu içip doğum yerin,
Batarız öyle bir güzel keyfe.

Köyüme kışın giderim, baharda giderim,
Köyüme güzün giderim, yazın giderim.
Dünyanın dört köşesini dolaşsam da,
O yer gibi sevimli yer nerede bana.

SENSİÑ

İçkilikti kim taptı eken kудay ay!
Adamdardın başın cuttu bu dalay.
LTPga bergender bar tapşırıp,
Küyöösünün içkenine çıdabay.

Orompoy teep men da dalay çardadım,
Ubakittin köbün aga arnadım.
Darılatıñ emkanaga catkırıp,
Birok, anday kataaldıkka barbadıñ.

Kündür-tündür tınçıñdı alıp kıynadım,
Körünö da, kömüskö da ıyladıñ.
Tursa dağı kabırğaña taş batıp,
Meni takır camandıkka kıybadıñ.

Niyetiñdi, peyliñdi tüzödöñ,
Oñolor dep ümütüñdü üzödöñ.
"Ar nersenin çegi bolot, berekem,
Emi beykut çaşaylıçı biz" - dediñ.

Cıluu sözgö cılan çıgat iyinden,
Ötüp ketken menen dağı çiyinden.
Kayra aylanıp taap alıp ordumdu,
Özümö özüm okşop kaldım kiyyin men.

Sen turganda eç kenebey tosomun,
Bul turmuşun boroon-çapkın tozogun.
Maga dayım kompas bolup kelesiñ,
Adaştırıbay tak körsötüp col oñun.

Saga bolgon mahabatım tereñ da,
Sagınışıp, cuuruluşup kelem da.
Calañ ele carım emes ömürlük,
Sensiñ menin Atam dağı, Enem da.

Keregi emne sözdün aytıp bekerin,
Beker sözdün bilem künö ekenin:
Calañ ele emes menin süygönüm,
Sensiñ menin Ata-Curtum, Mekenim!

KÜNÖÖLÖBÖS

Mukay dağı, Cusup dağı emesmin,
Alar menen ar ubakta keñeştim.
Şağı iyilip, bışıp turgan alardın,
Cemişinen kangıçaktı cep östüm.

Coomart dağı, Midin dağı emesmin,
Alar menen ar ubakta keñeştim.
Irlarının sırın açıp kupuya,
Kıyal minip cıldızdarga teñeştim.

Kubaniçbek, Raykan dağı emesmin,
Alar menen ar ubakta keñeştim.
Tügönbögön kençin kazıp oturup,
Üzölbögön ümüt cibin men eştim.

Aalı dağı, Alıkul da emesmin,
Alar menen ar ubakta keñeştim,
Öz oyumdu öz alıma caraşa,
İrdap bersen künöölöbös meni eç kim.

SENSİN

İçkiyi kim bulmuş ki Allahım vay!
İnsanlarını başını yuttu bir sürü.
LTPye¹ verenler var teslim edip,
Kocasının içtiğine dayanamayıp.

Orompoy² oynayıp ben de oldukça eğlendim,
Vaktimin çoğunu ona harcadım.
Tedavi ettirdin hastaneye yatırıp,
Ancak, öyle gaddarlığa varmadın.

Gece-gündüz huzurunu bozup azap verdim,
Açıkça da, gizlice de ağladın.
Duruyorsa da kaburgana taş batıp,
Beni asla kötülüğe kıymadın.

Niyetini, fikirlerini düz tuttum,
Düzelir diye ümidini kesmedin.
"Her şeyin bir sınırı var, altınım,
Şimdi huzurlu yaşayalım biz" dedin.

Sıcak söze yılan çıkar ininden,
Çıkışsa da (oldukça fazla) çıkırından.
Geri dönüp bulup kendi yerimi,
Kendime kendim benzeyip kaldım sonra ben.

Sen varken hiç korkmadan karşılarım,
Bu hayatın fırtına-kasırğa cehennemini.
Bene her zaman pusula olup gelirsin,
Şaşırtmadan tam gösterip yol doğrusunu.

Sana olan muhabbetim derin de,
Özleşip, yoğrulup gelirim de.
Sadece yârim değil ömürlük,
Sensin benim Babam dahi, Annem de.

Gereği ne, sözün söyleyip boşunu,
Boş lafların bilirim günah olduğunu:
Sadece tek değil benim sevgilim,
Sensin benim Ana Yurdum, Vatanım!

SUÇLAMAZ

Mukay dahi, Cusup dahi değilim,
Onlar ile her zaman danıştım.
Dalı eğilip, pişip duran onların,
Meyvesinden kanana dek yiyip yetiştim.

Coomart dahi, Midin dahi değilim,
Onlar ile her zaman danıştım.
Şiirlerinin sırrını açıp mahrem,
Hayâle binip yıldızlara denk geldim.

Kubaniçbek, Raykan dağı değilim,
Onlar ile her zaman danıştım.
Tükenmeyen madenini kazıyıp oturup,
Kesilmeyen ümit ipini ben büktüm.

Aalı dahi, Alıkul da değilim,
Onlar ile her zaman danıştım.
Kendi fikrimi kendi hâlime göre,
Yırlayıp verirsem suçlamazdır beni kimse.

1 LTP: tedavi merkezi.

2 Orompoy - tek ayak üzerinde zıplayarak yapılan kovalamaca oyunu